

יט. בתפלות של ראש השנה [וכן בעשרת ימי תשובה], יאמרו בסוף העמידה עושה "השלום" במרומיו, וכן אחר חזרת השליח צבור בקדיש תתקבל, רמז לשם המלאך "ספריאל", שהוא בגימטריא "השלום", והמלאך הזה הוא סופר, וכותב את בני האדם בספר החיים, בעשרת ימי תשובה. אבל בשאר הקדישים אין צריך לומר "השלום". והאומר אחר קדיש תתקבל של ליל שבת יש לו על מה שיסמוך, אחר שאומרו אחר ברכה מעין שבע שהוא כעין חזרה. (יט)

השבת, ואפילו לא חל בשבת. וע' בהערות המו"ל שם. וע' במגן אברהם (ר"ס תפח) שכתב שמתחילים ביו"ט מזמור שיר ליום השבת, משום דיו"ט נמי נקרא שבת (דרכי משה). וכ"כ בשו"ר כנה"ג (סי' נא הגב"י אות י) שטעם הקהלות שמתחילים ביו"ט מזמור שיר ליום השבת, לפי שיו"ט נקרא שבת. ושוב ראה כן בלחם חמודות (פרק אין עומדין אות טו). ע"כ. וזהו כמו שאמרו במנחות (סו.) ממחרת השבת, היינו ממחרת יו"ט. אלא דקשה ממה שאמרו (בביצה יב.) עירוב והוצאה לשבת ואין עירוב והוצאה ליו"ט, שנאמר ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת, בשבת אין ביו"ט לא. וכן בתוס' (ביצה כג.) ד"ה על, הביאו דברי הירושלמי, דהבערה שלא לצורך מותרת ביו"ט, שנאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם "ביום השבת", בשבת אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר ביו"ט. וכן הובא בדברי הרב המגיד (פ"א מהל' יו"ט ה"ד). ובעל כרחך שאף שיום טוב נקרא שבת, מ"מ יום השבת לא נקרא. וכן כתב המהרי"ל (בסוף הלכות יו"ט עמוד קפח) וז"ל: וכי תימא יו"ט נמי מתקרי שבת, מ"מ יום השבת לא נקרא. ע"כ. ושור"ר שכן הקשה בספר חק יוסף (ר"ס תפח). אלא שהרב המגיד כתב שם דמייתורא דיום השבת דריש. וצ"ע. וע"ע בספר גזע ישי (מע' י סי' ד"ש), ובספרו בית מנוחה (דף קכט סע"א) שהעלה מכח הקושיא הנ"ל, שהנכון שביו"ט יש להתחיל מפסוק טוב להודות לה'. וע' להגר"ח פלאגי בספר רוח חיים (סי' נא סק"ג). ועכ"פ לתירוץ סדר שבחות חמירות הוא אומר, יש ליישב מנהג המתחילים מזמור שיר ליום השבת. [יבי"א ח"ט חא"ח סי' כב אות ד]. ובח"י בהערות לרב פעלים ח"ג חא"ח סימן לח. ילקו"י שם].

אמירת עושה השלום בקדיש תתקבל בלבד

צדיקים (עמ' קה). ובקמח סולת (דף קמד:). ובטוב עין (סימן יח אות צא). וכתב הרב חמדת ימים (דף לג),

ומה שכתבנו לומר מזמור קראתי ה', כ"ה בשער הכוונות, ובמג"א (סימן נד סק"ב), ומנחת אהרן (כלל יב ס"ס כח). ובפתח הדביר (סי' נד סק"ב). ובמועד לכל חי (סימן יג אות כב). ועוד.

ומה שכתבנו לגבי מזמור שיר ליום השבת, הנה בבית יוסף (סי' נא) כתב בשם האו"ח שביו"ט מתחילים טוב להודות לה'. וכתב בדברי מנחם (סי' תפח סק"א) שכן מנהגם. ובשו"ת הרשב"ץ ח"ב (סי' רמח) כתב וז"ל: ביוה"כ פ"פ שחל בימי החול, נוהגים בבהכ"נ שלנו להתחיל בפסוד"ז מזמור שיר ליום השבת. וכן המנהג בברצלונה. אבל בבהכ"נ של אלחארה מתחילים טוב להודות לה', וכן המנהג במיורקא. ואתם עשו כמנהגכם. ע"כ. וכ"כ הפרי חדש (סי' נא סעיף ט) שאף ביו"ט, המתחיל בפסוק מזמור שיר ליום השבת לא משתבש. ע"כ. ובספר המנהגים לר' יצחק מדורא תלמידו של מהר"ם מרטנבורג (עמוד קנו) כתב, שאע"פ שמזמור זה נתקן ליום השבת, [וכמ"ש באבות דרבי נתן (סוף פרק א) ובבבין יהושע שם בשם המדרש, שכאשר ראה אדם הראשון ביום שבת, שהשבת לימדה עליו זכות וניצול ממות, פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת. וע"ע בע"ז (ח.)], י"ל פסוק זה גם בפסוקי דזמרה של יו"ט, שסדר שבחות חמירות הוא אומר וכן מנהגו. וכן הובא בשו"ר כנה"ג (הגב"י אות י). וסיים, שכן נוהגים בקושטנדינא. וכ"כ בשלמי צבור (דף סח ע"ג). וכ"כ הגר"ח פלאגי בכף החיים (סי' יב אות כ) ושכן נוהגים בק"ק בית אל, וכמ"ש בהקדמת דברי שלום. ע"ש. ובסידור רב סעדיה גאון (עמוד קכ) כתב שביו"ט שחל בימי החול מתחילים טוב להודות לה', ורק ביוה"כ פ"פ פותחים במזמור שיר ליום

יט) כ"כ בשער הכוונות (דף צ.), ובספר פרי עץ חיים (שער תפלות ר"ה פ"ז, עמ' תקפג). ובספר ארחות